

професійні якості, але й реалізується можливість гнучкого реагування викладача на ситуативні зміни.

Компонент відносин містить сукупність уявлень про відношення викладача до найважливіших сторін його професійної діяльності, значущих для студентів.

Таким чином, структурно-утворюючою підставою формування іміджу викладача виступає модель, що відображає систему особово-професійних характеристик, структурованих у порядку убування ступеня їх значущості в ефективності іміджу: професіоналізм, авторитет, поведінка у навчально-виховній діяльності, відношення до студентів, комунікативні якості, інтелект, моральність, відношення до предмету, відношення до колег і себе.

Також були визначені такі важливі складові формування іміджу викладача в процесі підготовки і здійснення ним професійної діяльності: а) імідж повинен обов'язково цілеспрямовано формуватися під задачу ефективної педагогічної діяльності; б) необхідно, щоб імідж відображав уявлення про ідеального (бажаного) викладача при пріоритеті певних якостей, що мають інструментальне значення для психолого-педагогічної дії; в) слід передбачити можливість оперативного віддзеркалення в іміджі викладача вимог конкретної педагогічної ситуації.

*Т. О. Примак, д-р екон. наук, проф.,
кафедра маркетингу*

ВИЩА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА В АВСТРІЇ

В Австрії, як і в усіх країнах Європи, велику увагу приділяють вищій економічній освіті. Не зважаючи на те, що останнім часом попит на фахівців з вищою економічною освітою фактично не зростає, змінюються вимоги до умов підготовки та спостерігається певний дефіцит на фахівців з деяких спеціальностей. Наприклад, на початок 2007 р. відмічено дефіцит з підготовки фахівців за спеціальностями «фінанси та бухгалтерський облік» і «консалтинг». Поряд із цим пропозиція тренерів (лекторів, викладачів), фахівців з управління персоналом дещо перевищує попит. При цьому слід відмітити, що попит на фахівців з інформаційних технологій, торгівлі, логістики разом становив 6 % від загальної кількості всіх фахівців з вищою економічною освітою, а вищі навчаль-

ні заклади Австрії пропонують окремо фахівців з логістики у розмірі 4 %, з інформаційних технологій та зовнішньої торгівлі — 4 %, народного господарства, статистики, досліджень — 3 %.

З урахуванням основних тенденцій розвитку ринку праці в Австрії вищі навчальні заклади значну увагу приділяють умовам підготовки майбутніх фахівців, постійному коригуванню навчальних планів відповідно до змін у вимогах з боку роботодавців до таких фахівців, формуванню чіткого розуміння майбутньої професії з перших курсів, а особливо персональному фактору. Придільення значної уваги останньому обумовлено вимогами роботодавців Австрії до фахівців з вищою економічною освітою. Фахівець повинен мати аналітичне мислення, бути комунікабельним, ініціативним, працездатним, уміти оперативно реагувати на будь-які зміни, здійснювати публічні виступи, мати можливість витримувати значні навантаження, відповідати за свої вчинки тощо.

Підготовка фахівців з вищою економічною освітою здійснюється вищими навчальними закладами, які акредитовані за системою EQUIS (European Quality Improvement System). Всього у Європі налічується 110 університетів, акредитованих за даною системою.

Системне бачення щодо підготовки фахівців з вищою економічною освітою в Австрії включає в себе отримання освіти за такими ступенями:

1. Нижній рівень підготовки (Undergraduate School). Він є базовим для всіх університетів, у тому числі і для Віденського економічного університету, є найважливішим інститутом в Австрії, після закінчення якого випускники отримують ступінь бакалавра з багатьох спрямувань у бізнесі та економіці. При цьому випускник, який отримав ступінь бакалавра, має статус фахівця з повною вищою освітою.

2. Випускні програми (Graduate Programs), які включають у себе серію програм з підготовки магістрів, отримання другої вищої освіти (Diploma studies), PhD-програми та програми підготовки докторів з бізнесу та економіки.

Крім того, майже кожен ВНЗ має у своїй структурі:

1) виконавчу Академію (Executive Academy), головне спрямування якої є просування місії економічних університетів у світі, а саме орієнтація на міжнародне співробітництво в сфері освіти;

2) експертні дослідницькі і консалтингові центри, діяльність яких спрямована на встановлення ефективного партнерства між університетами та бізнес-структурами, забезпечення практичної підготовки випускників та впровадження сучасних досягнень науки у розвиток економіки й виробництва.

В основному підготовка фахівців з економічного спрямування в Австрії здійснюється за програмами, наведеними нижче.

Програми підготовки бакалаврів	PhD-програми та програми підготовки докторів
<ul style="list-style-type: none"> • Бізнес-економіка та соціальні науки (6 семестрів), 4 ступені; • Бізнес-право (6 семестрів); • Інформаційні системи (6 семестрів) 	<p>PhD-програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> — фінанси (8 семестрів) — програма підготовки докторів: — економікс соціального спрямування (6 семестрів); — бізнес-право (4 семестри)
Програми підготовки магістрів	Друга вища освіта
<ul style="list-style-type: none"> • Бізнес-освіта (5 семестрів); • Бізнес-право (4 семестри); • Інформаційні системи (4 семестри); • Міжнародний бізнес (4 семестри); • Міжнародний менеджмент (4 семестри); • Менеджмент (4 семестри); • Економікс (4 семестри); • Маркетинг (4 семестри); • Фінанси та облік (4 семестри); • Менеджмент у забезпеченні та торгівлі (4 семестри) 	<ul style="list-style-type: none"> • Бізнес-адміністрування (8 семестрів); • Бізнес та економіка: 3 спеціалізації (8 семестрів); • Бізнес-освіта (9 семестрів); • Економікс (8 семестрів); • Міжнародне бізнес-адміністрування (8 семестрів)

Підготовка бакалаврів за напрямом бізнес-економіка та соціальні науки включає в себе вивчення протягом 6 семестрів (180 кредитів) таких блоків дисциплін:

У перший рік навчання: основи бізнес-адміністрування, економікс, право, математика та статистика, мінімум одна іноземна мова			
Бізнес-адміністрування	Міжнародне бізнес-адміністрування	Економікс та соціальні науки	Інформаційні системи
<ul style="list-style-type: none"> • 21 спеціальна дисципліна; • 23 вибіркові дисципліни 	<ul style="list-style-type: none"> • дві іноземні мови; • обов'язкове вивчення досвіду ведення міжнародного бізнесу; • удосконалення англійської мови 	<p>Основи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • економіксу; • соціальної економіки; • методології 	<p>Дві або три спеціалізації в:</p> <ul style="list-style-type: none"> • інформаційному менеджменті; • менеджменті інформаційних систем; • управлінні виробництвом

Бакалавр з бізнес-права вивчає 55 % курсів з правових дисциплін та 45 % з бізнес-дисциплін. Курси з права передбачають вивчення кримінального, процесуального, громадянського, торговельного, трудового права, а також австрійського та європейського публічного права.

Магістерська програма включає в себе підготовку магістрів по бізнес-праву та магістрів з бізнесу.

Магістри з бізнес-права	Магістри з бізнесу
Тривалість навчання — 4 семестри; 120 ECTS кредитів; Master of Laws (LL.M); 85 % курсів з права 15 % курсів з бізнесу	Тривалість навчання — 4 семестри; 120 ECTS кредитів; Master of Science (MSc) 90 % курсів з теорії бізнесу 10 % курсів з бізнесу
Подальше глибинне вивчення	
Мовлення у бізнес-адмініструванні; Економікс; Бізнес-адміністрування	Бізнес-адміністрування; Бізнес-освіта; Випускні завдання

Зазначимо, що у навчальному плані підготовки фахівців з економічного спрямування 30 % дисциплін передбачають активний розвиток персонального фактору. Студенти навчаються самодисципліні, бути лідерами, комунікабельними, привабливими, вміти публічно виступати, раціонально розподіляти навантаження у часі, етично поводитися та ін.

Виконавча Академія здійснює підготовку фахівців за програмами MBA/LL.M, сертифікаційною, корпоративною програмами, а також проведення тренінгів, семінарів, конференцій тощо.

MBA-програма розрахована на навчання протягом 12—24 місяців і передбачає вивчення ряду фундаментальних наук та курсів з професійної підготовки. Серед фундаментальних наук менеджмент персоналу, маркетинговий, фінансовий менеджмент, лідерство та професійна етика, аналіз та стратегії тощо. Серед курсів професійної підготовки облік та податки, управління інноваціями, стратегічний менеджмент, маркетинг і продажі, публічні виступи, соціальний менеджмент та ін.

Сертифікаційна програма дає змогу сертифікувати дипломи, отримані в інших країнах, протягом 12—24 місяців. Сертифікація здійснюється на підставі підтвердження заявником своїх знань відповідно до структури MBA-програми австрійських університетів.

Корпоративна програма включає в себе роботу з просування ідей, місії університетів у світі та бізнесі, а саме:

- обмін студентами з іншими навчальними закладами;
- проведення тренінгів та семінарів в інших організаціях викладачами університету;
- робота викладачів над методологію викладення дисциплін з урахуванням індивідуального підходу до кожного студента, ко-

рекції часу проведення занять та максимізації за діяння студентів у навчальному процесі;

- постійне підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу шляхом стажування в інших вищих навчальних закладах та у бізнес-організаціях;
- обмін викладачами з ВНЗ інших країн;
- міжнародне співробітництво з пошуку партнерів;
- проведення сертифікації інших ВНЗ та кваліфікаційного контролю над їх діяльністю.

Експертні дослідницькі й консалтингові центри створюються в університетах з метою проведення наукових досліджень, впровадження сучасних досягнень науки в розвиток діяльності підприємств та економіки країни, залучення молоді до вирішення економічних проблем суспільства, обміну досвідом тощо. Результати наукових досліджень презентуються на міжнародних конференціях, публікуються в монографіях, наукових журналах. Фінансування проведення наукових робіт здійснюється за рахунок державного бюджету, комерційних установ, а також з коштів університетів.

На завершення варто зазначити, що не можна однозначно стверджувати, що досвід Австрії у підготовці фахівців з вищою економічною освітою можна одразу використовувати в Україні. Вітчизняна система освіти формувалася століттями з урахуванням нашого менталітету. Проте деякі аспекти стосовно привертання уваги до розвитку індивідуальних рис особистості, самодисципліни, самоконтролю, а також розширення спектру викладення менеджментських дисциплін, мабуть варто взяти на озброєння.

Л. М. Приходько, канд. екон. наук, старш. викл.,
кафедра економіки підприємств

ПІДВИЩЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ

Практика показує, що, навіть навчаючись на 4—5 курсі, виконуючи курсові та дипломні проекти, студенти демонструють досить низький рівень підготовки до наукової роботи, навіть якщо мова йде про елементарні навички. З одного боку, це зумовлено вадами в процесі організації освіти, а, з іншого, всезростаючою